

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ára övéne-
gyedre 3 ft o. 6. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj.
hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Ara övéne-

Előfizetés s

KIADÓ-HIVATAL:

Középútcza, STEIN J. könyvkereskedése.

✓ **A muzeum-egylet** nov. 22-iki nagygyűlését id. gróf Bethlen János ő mlga következő beszéddel nyitá meg:

Tisztelt muzeum-egylet! Miután ország-szerte tisztelt elnökünk gróf Mikó ő nagyméltóságát éppen a napokban fontos körülmények szőlíták el körünköl s miután alelnökünk gróf Lázár Miklós ő méltóságát, fájdalom! egészségi állapota tartóztatja el e gyűlés vezetésétől, szabályaink értelmében elnöki megbízás következtében én levék azzal megbizva. A szerföltött rövid, alig egy napra terjedő idő, mióta e megbízatás tudomásomra jutott, szolgáljon mentségemül mindenekben, bocsássanak meg a gyűlekezet tagjai egyen-egyen, ha elnöki kötelességeimet csak hiányosan leszek képes teljesíteni.

Uraim! intézetünk keletkezése s megnyitó gyűlése mintegy egy évvel ezelőtt azon keserves 11 évek sorába esik, akarom hinni végére esik, a midőn a magyar nemzet ezredéves alkotmányától erőhatalommal megfosztatva csaknem minden térről le volt szorítva, melyen hazája s nemzete boldogságára közreműködhesék, — sőt nemzetiségének, nyelvének megsemmisítése látszott kitűzve lenni a centralizáló s germanizáló rendszer által. A nyomás ellen-nyomást szűlt s a magyar nemzetben több ruganyosságot, életrealóságot tápláltak mint képzelték az összpontosító rendszer hősei. Kezdetben ugyan hanyatlani látszott erőnk a szokatlan terük alatt. A szabadabb mozgáshoz szokott nemzet nem talált tért. De csakhamar leszorítva minden más térről elfoglalta a félig-meddig nyitva hagyott socialis tért, mely bárha tökéletesen elzárva nem is volt, igen-igen sok nehézségekkel járt. Meglévő intézeteit felkarolta, ujakat hozott létre, literatúrája sebes léptekkel haladt előre. Remény fölötti összegek gyűlteik intézeteink s a protestansoknál a nevelés ügye gyarapítására, szóval mindenki megtekte a magát az anyagi téren úgy, mint a szellemi, s a lefolyt keserves 11 évek úgy mutatták be Európá előtt a magyar nemzetet, mint a mely azon perczen is, a midőn szabadságától megfosztatik, be tudja mutatni a szellemi téren, hogy Európa mivel népei közt méltó helyet igyekszik elfoglalni. — Valósággal a lefolyt évtized reánk nézve, kik annak nyomasztó légét szívtuk, keserves volt, — de alig lesz a magyar történelemnek dicsőbb lapja.

Ez időszakba esik, mondom, ez intézet keletkezése, első megnyitó gyűlése; ez időszakban szőlította fel gróf Mikó Imre ő mlgtá az országot s a muzeum megszületett.

Megmutatták a magyar nemzet Királyhágón innen lakó fiait, hogy valamint ők más nemzeteket, nyelveket elnyomni nem akarnak, úgy nemzetiségüket minden körülmények közt védni képesek.

Azonban ne higyük el, hogy intézeteink, nevezetesen muzeumunk megalapítva van örök időkre. Pénztári állásunk előmutatása, költségvetésünk be fogja bizonyítani, hogy a kezdeményezés stadiumát alig léptük át. A Királyhágón innen lakó honfiak tetemes anyagi s szellemi áldozata szükséges arra, hogy az ige testté váljon s elmondhassuk, hogy az országgyűlés által kezdeményezett s a Kemények, Teleki, Eszterházi, Degenfeld által rögtön felkarolt muzeum örökre biztosított alapokra van fektetve. Ugyan is a gróf Mikó ő mlgtá által ajándékozott épület termekben alig férnek meg természetudományi, régiséggyűjteményeink; — könyvtárunk jelenleg legifjabb gróf Bethlen Sándor által ingyen felajánlott termekben van felállítva, igen-igen szűken — azonban az intézet jelenlegi pénzállása nem engedi, hogy a muzeum kertében levő épület annyira megnagyobbítás-sék, hogy abban mindennemű gyűjteményeink elférjenek, sőt a mint a költségvetésből megfogjuk látni, alig vagyunk képesek azt a maga mostani kiterjedésiben romlásától megőrizni s annyira helyreállítani, úgy ellátni, hogy képes legyen gyűjteményeink egy részét befogadni, a könyvtár semmi esetre el nem tér.

A muzeumi tárgyak rendbeszedésére, azoknak a közönség általi czél szerű használhatására mulhatlan hivatalokat nem vagyunk képesek beállítani, ugyan is az igazgatói kötelességeket a muzeumör teljesíti

ideiglenesen, s az érmei a könyvtárnok kezére vannak bízva, ki már magába a könyvtár rendezésével tul van terhelve. Gyönyörű füvészkertnek alkalmas kertünket nem tudjuk kellőleg felhasználni.

Szóval sok, még igen sok anyagi áldozat kívántatik arra, hogy muzeumunk nemzetünk nézve a kellő szellemi hasznót hajthassa.

Mindezeket csak azért mondtam el így őszintén, hogy a tisztelt gyűlekezet tagjai intézetünk állásáról tiszta tudomást véve, láthassák mennyire terjed erőnk, hol vannak hiányaink és magokkal vívén őszinte igyekezetünk, de egyszersmind sürgető szükségünk ismeretét is, segítsenek a terhek vállalásában s a kötelezettségek lankadatlan hordozásában. Meg vagyok győződve, miszerint semmi sem mozdítja ezt annyira elő, mint a nyilvánosság s ügyeink tiszta ismerete. — Ugy meg vagyok győződve arról is, hogy honfitársaink ez ügyet tovább is felkarolják, ha nem akarják, hogy rólunk elmondhassa az utókor, hogy a mit mostoha időkben alapítani képesek voltunk, azt jobb időkben, melynek eljöttét ohajtom s már-már látom, gyarapítani, fenntartani képesek nem voltunk.

Tekintve ügyünk állását, mulhatlan a szoros takarékoskás, s méltóztassanak ebből megmagyarázni, hogy a költségvetésben csekélyeske összegek vannak a gyűjtemények, könyvtár gyarapítására szánva.

Van szerencsém továbbá egy nagybecsű hazafi adományt bejelenteni. Ugyan is Fogarasi Mihály czimzetes püspök ő mlga, hazánk fia, adományozott s kézbesített egyeletünk számára: a) 158 darabból álló nagybecsű éremgyűjteményt. b) Ásványgyűjtemény helyett, melyet felajánlott volt, de a melyet szakértők által megvizsgáltatva nem talált érdemesnek, 100 osztrák forintot.

Ez ajánlatot előre is az intézet nevében hálás köszönettel fogadom.

Vége azt hiszem, az egész gyűlés ohajtását fejezem ki, a midőn üdvözlöm e gyűlésen megjelent német ajku polgártársainkat egyen-egyen, kik gyűlésünket jelenlétükkel szerencsételtették; — üdvözlöm a testvér egyesületet s azon ohajtásomat fejezem ki, vajha e haza minden ajku polgárai meg lennének győződve arról, miszerint haladnunk anyagi, szellemi s politikai téren egyesített erővel jobban lehet s ennélfogva az egyetértés egyaránt hasznára van minden nemzetbelieknek. — Ez ohajtással megnyitlnak nyilvánítom a gyűlést s fölkérem a tiszt. titkár urat kezdje meg jelentését.

✓ **Titkári jelentés** az erdélyi muzeum-egylet évi közgyűlésén, november 22 kén, 1860. — Tisztelt közgyűlés! Egy éve mult, hogy az e helyen egybegyűlt lelkes honfiak száva életet adott az erdélyi muzeum-egyletnek, és a tisztviselők, valamint az igazgató választmány tagjainak megválasztása és illetőleg kinevezése által szerveket adott az egyeletnek, hogy általuk működését megkezdhesse a legfelsőbb helyen megerősített alapszabályok és az alakító közgyűléstől jóváhagyott tisztviselői utasítások értelmében. Am de ha valami vállalatnál széles e világ, akkor különösen egyeletünkön bizonyult bé ama régi mondas igaz volta, hogy minden kezdet nehéz. Sokszor, igen sokszor kénytelen volt az igazgató választmány emlékezni nagyméltóságú elnökünk akkor mondott e szavaira, hogy mind a mellett, hogy sok nehézséget már leküzdöttünk, a míg a magas kormánytól alapszabályaink megerősítését és így az egyelet alakulhatása első alapfeltételét megnyerhetők, egyeletünk és intézetünk tetleges életbeléptetésére nézve a kezdetnek még csak kezdeten valánk. Mert a mint az igazgató választmány és vele együtt a megválasztott tisztviselők hozzáfogtak az elejökbe szabott teendők végrehajtásához, csaknem minden lépten nyomom nem kívülől elejökbe gördített, hanem magában a dolog lényegében fekvő nehézségekre és akadályokra bukkantak, a melyeket a szabályok szerkesztése és az utasítások készítése és megállítása alkalmával előre látni és elhárítani annál kevésbé lehetett, mivel egyeletünk és intézetünk körülményei és viszonyai oly merőben különböznek minden hasonló intézetétől, hogy nekünk éppen csak saját tapasztalásunkból lehetett okolnunk és megtanulnunk azt, a mire szükségünk volt.

E körülmény- és viszonybeli különbség pedig különösen abban fekszik, hogy a tollunk alapítandó tudományos intézethez hasonló intézetek, mindenütt a hol léteznek, csak két úton jöttek létre: vagy úgy tudniillik, hogy magános emberek egyenként kicsinyben megkezdvén a gyűjtést és ismertetést, majd a tölők mivel tudományágak rokon voltához képest igénytelen magántársulatokat alakítottak, a me-

lyek eleintén csekély erejükkel nem mutattak ugyan fel nagy eredményeket, de működésükkel mindenesetre méltó figyelmet ébresztettek és érdemelt elismerést nyertek. Ha az első sikerektől buzditva a tudomány külön ágai mívelésében már jól előre haladott társulatok általános törekvést és nagyobb egyletekké forrtak össze, az egyletek személyzete már kezdetben is osztályozva volt a tudomány különböző ágai szerint szakosztályokra, minden szakosztálynak már meg voltak a teendők eligazításában jártas és tapasztalt egyénei, a tudományos működésre megkívántó tudományos gyűjtemények már rendezve és osztályozva jutottak az újonnan alakult egylet birtokába; nem volt egyébre szükség mint arra, hogy a választott helyiségben jelöljék ki minden gyűjteménynek a maga helyét, és egybeállott az egész oly könynyen és biztosan, mint egy házfedel gerendázata, ha az ács-mester az egyes alkatrészeket készen elhozza az épülethez. De mind ennél sokkal fontosabb az a körülmény, hogy az ily magántársulatok egyesülése rendesen azért történt, mivel a külön ágak mívelői, a mint munkájokban előhaladtak, hamar észrevették, hogy noha egy ember nem képes az emberi tudomány egész egyetemét egyenlő alapossággal felkarolni, a tudomány egyes ágai mégis oly szoros kapcsolatban állanak egymással, hogy mindegyiknek szüksége lévén a másik támogatására, egyik se különítheti el magát merőben a többiektől. E meggyőződésből önként származott a tudomány valamennyi ágai tökélyes egyenjogúságának elismerése, a mely minden feltékenységet kizárva annál könynyebben juthatott teljes érvényességre, mivel az alakult társulatban minden ágak voltak tekintélyes képviselők. Mind ezeknek a körülményeknek együttműködése könnyen és természetesen indította útba az egylet működését, a mely aztán mint a fügefá gyümölcsöt hozott, a nélkül, hogy valaki látta volna virágját.

A hol nem ezen az úton jöttek létre a tudományos intézetek, ott mindenütt a kormány tekintélye, hatalma és a rendelkezésre álló országos pénzerő alapíták meg. Ezen az úton kétségkívül több volt a kezdet nehézsége, de megfelelő neki a rendelkezésre álló anyagi és szellemi erő; mert miután a kormányok ily intézetek létesítésére csak akkor határoztak el magokat, ha az országban szükséges voltak sürgetőleg feltűnt és mutatkozott, a beföldön netalán hiányzó szellemi és tudományos erő pótlására külföldről hozhattak szakférfiakat, a kiket módjok volt az alapítandó intézet mellett oly állásba tenni, hogy a tudomány kedvéért és személyes előnyök tekintetéből szívesen elszánták magokat a hancserére.

A mi a muzeum-egyletünk köztudomás szerint se az egyik, se a másik úton nem jött létre, hanem oly harmadik úton, a mely az említett kettő egyikének se nyújtja előnyeit, a míg a kettőn előfordulható nehézségek egész őszszegét mutatja fel. Harmadfél ezernél több lelkes hazafi hordta össze az egy nemes vezér emelte oltárra nagyobb kisebb áldozatját; ez áldozatok közt látnunk pénzt, természeti tárgyat, könyvet, kéziratot, érmét, régiséget és művészeti tárgyat a lehető legtakarékosabban. Kiki a maga kedvenczméje szerint alakított magának tervet, képet és fogalmat arról, hogy már az az erdélyi muzeum mifele intézet legyen; és tegyük hozzá, mert pirulás nélkül tehetjük hozzá, mivel emberek vagyunk és mint olyanok sokféle csalódásoknak és tévedéseknek alávetve, tegyük hozzá mondom, hogy még a kik legjobban vetettek hozzá, azok is hiányos és egy vagy más tekintetben ferde fogalmakat alakítottak magoknak. Ehez járult, hogy mind az, a mi a leendő muzeumnak részint pénzbeli alapitóját, részint gyűjteményei alkatrészeit tette, legnagyobb részt csak ígéretekben létezett, és noha ez ígéretek teljesítése iránt kétség nem támadhatott, mégis könnyű volt előre látni, hogy az ígért adományok begyűjtése nem lesz egyszerű és gyorsan eszközölhető, a mit a tapasztalás bé is bizonyított. Az előre látható teendők roppant halmazának eligazítására aránylag nagyon csekély erőket alkalmazhatunk; nem habár a tisztviselők tisztviselők hazafiai buzgalomában nem is csaldótt az egyesület, a dolog természeténél fogva ők idejöknek és erejöknek csak egy részét szentelhetők a muzeum ügyeinek, a fizetési tisztviselők pedig, miután igazgatót nem választván, az igazgatói és muzeum-óri teendők egész terhet egy egyen vállaira tették le, a könyvtárnoknak az érem- és régiségértár kezelését is adtuk át a könyvtár mellé, a titkári hivatal teendői közé a kezelés és ellenörködés akkor előre nem látható sok teendője vegyült, valamennyien csaknem két annyi teendő eligazítására voltak tetleg kényszerítve, mint a mennyire utasítások pontjai szerint számítottak és készülték volt. Az igazgató választmány már alakulásánál fogva egymástól különböző két irányban kellett volna, hogy működjenek, egyfelől tudniillik az intézet beállítása és az egylet anyagi ügyei vezetése és igazgatása voltak kötelességévé téve, másfelől központtá kellett válnia, a mely körül az egylet tudományos működése összpontosuljon. Éppen ez okból állította fel az alapszabály azt az elvet, hogy az igazgató tagok egyszersmind az igazgató választmánynak is tagjai, hogy azok, a kik adományokkal legtetemesebb részét állították elé az egylet anyagi vagyonának, közvetlen befolyást is gyakorolhassanak e vagyon kezelésére és adott ekek mellé tizenkét választott tagot, a kiknek a tudományos teendők vezetése lett volna kötelességük és a kiknek ex professo szaktudósoknak kellett volna lenniük; mert nem vonván kétségbe az igazgató tagok magas műveltségét, még is ki lehet mondani, hogy oly körülmények közt, a melyek

közt a gazdag földbirtokos és magasrangú főnemes nevekednek, ritkán fejlődnek szaktudósok szorosabb értelemben, a szaktudósok közt meg ritkán vergődik valaki oly anyagi jólétre, hogy tetemes pénzmozgást által szerezhessen magának közvetlen befolyást az egyet. ügyei vezetésére. Azonban az a megfontolás, hogy az igazgató tagok legnagyobb része több mint az év felét távol töltik az egyet. székhelytől, arra utasított, hogy a választandó 12 választmányi tag közé is menjen olyan, a ki nem éppen szaktudós, a mi természetesen a tudományos működés rovására esett. Mind ez együttvéve azt okozta, hogy bármi sok fáradsággal és buzgalommal működött is a választmány és tisztviselőség, bármi sok is az magában véve, a mit a lefolyt év alatt végrehajtott és tett, a teendő roppant halmaza mellett mégis kevésnek, csekélynek látszik.

Tisztem azonban kötelességemmel teszi, hogy e keveset is egyenként soroljam a tisztelt közgyűlés eleibe.

Működése kezdetén az igazgató választmány első és legstírbetebb teendőjének vélte, a muzeum számára ígért adományok begyűjtését. Ez mily munka volt, arról meggyőződhetik a tisztelt közgyűlés, ha megfontolja, hogy mintegy 2000 aláírt kellett közvetlenül vagy közvetve felszólítani, és hogy e 2000 közül alig egy negyedrésznél volt lakhelye tisztán tudva, a többiekhez csak hozzá kellett vetni, és csak szerencsés esetlegnek kell tekinteni, hogy a hozzávetés nagy részénél talált. Mindazonáltal van még most is elég, a kinek nem tudjuk hollétét, és a kit e szerint legjobb akaratral se szolihathunk fel ígérete bevalásására, sőt van olyan is, a kinek aláírásából még nevést se tudtuk egész határozottsággal kibetizni. Nem számítván azon csomagokat, a melyeket magán uton juttatott a választmány az illetők kezébe és azokat, a melyek helyett lakó gyűjtőknek mentek, csak a postán küldöttéért egyszerre 85 firt postabért fizetünk. Igen természetes, hogy a beérkezett adományokról pontos jegyzőkönyvet kellett vinni, a mi magában véve ismét nagy munka volt. Ily módon sikerült az ígért adományok nagyobb részét begyűjteni, de még sok van hátra, mert a mint a mindjárt előterjesztendő pénztárkimutatásból látható, a részint pénzben részint államkötelezvényben ígért alapítványok alig két harmada van valóssággal beadva vagy legalább formászerű kötelezvényvel biztosítva.

Második gondja volt a választmányak a készpénzben begyűlt alapítványok gyűjtéséről gondoskodni. E végre bizottságilag megállapította a föltételeket, a melyekre ki fogja adni az egyet. pénzeit és úgy határozott, hogy csak is a kölcsönként összeg kétszeresét erő fekvő birtokra első helyen betáblázott és minden lehető törvényes biztosítékok nyújtó formában fogalmazott kötelezvényre adja ki az egyet. pénzeit, oly föltétellel, hogy az adó a kamatot mindig félévénként előre fizesse. Meg kell itt még említeni, hogy gyűlve az egyet. pénztárába aranypénz is, a választmány a közgyűlés beleegyezése reményében jónak látta ezekből egy 100 db. cs. aranyra menő oly tartalékok alakítani, a melynek kamatai folytonosan csak is aranyban és ezüstben levén fizetendők a tőkével együtt elkölthetetlenek és felgyűjtendők mindaddig, a mig belőlük oly tekintélyes tőke válik, a melynek kamatai elégségesek az egyet. folyó költségei fedezésére. E 100 db. arany is kezdett már kamatozni.

A pénztárkezelés eredményeiről, a gyűjtemények gyarapodásáról és állásáról itt azért nem teszek terjedelmesebb jelentést, mivel az illető tisztviselő uraknak mindjárt lesz szerencséjük ezekről külön-külön előterjeszteni kimerítő tudósításait. A titkári hivatalról csak annyit vagyok bátor jelenteni, hogy az 1860. évben az egyet. levéltárba letett és szabályszerűen lajstromozott irományok száma meghaladja a 200-at, a posta könyv kimutatása szerint elment ez évben 266 hivatalos levél, 102-t mutat ki a helybeli szétküldésekről vitt külön könyvecské, a választmányi ülésekről vitt jegyzőkönyv több mint 200 határozatra terjed, a mely valamennyi teljesedésbe van véve, az éppen tegnapelőtt tartott utolsó ülés némely határozatai kivételével.

A mi a tudományos működést illeti, a választmány tartott a lefolyt évben 9 tudományos ülést, a melyben egy-néhány igen érdekes értekezés került felolvasásra. A mily csekély ez, kezdetben mégis megjár és meglehetünk vele elégedve, ha egyebet nem is tanulunk volna belőle, mint azt, hogy tudományos működésünk sikerítésére az eddig követett út nem egészen célravezető. Mintán ez első évben az egyet. alakítása és az anyagi kezelés gondolai túlnyomólag vették igénybe a választmány figyelmét és erejét, a jövő évben ezek megapadván a választmány éppen a tudományos teendők útbíntására fogja fordítani főgondját. Reméljük, hogy a siker nem fog hiányozni. Előlegesen is, az egyet. tagjai közül azok, a kikről tudva volt, hogy a tudomány valamelyik ágával különösen foglalkoznak, felvannak szólítva, hogy tudományos működésük eredményeivel járuljanak az egyet. érdekéhez és egy-néhányan közülük már is tettesleges jelét adták, hogy e felszólításnak szívesen engednek. A hazában létező tudományos egyet.ekkel, a magyar tudományos akademiával már közlekedésbe tette magát a választmány, a külföldre terjeszkedés elő van készítve. Végre megjelent évkönyvünk két első füzeté, az első régebben megjelent, már szét is van küldve, a második, a mely csak e napokban hagyja el a sajtót, nemsokára hasonlóképpen a közönség kezében lesz. A harmadik füzet, a mely ez évre bérekeszteni fogja évkönyvünket, egy-néhány nap múlva megyen sajtó alá.

Ime tisztelt közgyűlés az, a mit az igazgató választmány működéséről előterjesztem kötelességem volt és nincs egyéb hátra, minthogy a kegyelet adóját rójjam le a választmány nevében azon egyet. tagoknak, a kik ez év folytában a Mindenható végzésénél fogva e földi létből jobb életre költöztek. Fájdalom, ez a sorsa minden testületnek, a mely számos tagból áll, hogy minden évben gyászolja egy-néhány tagjának elvesztését, és e végzésnek mi is fejet kell hogy hajtsunk, habár lelkünk fáj és szívünk vérzik. Nem bírok oly adománnyal, hogy az elhunytakhoz méltó szókkal ünnepelem itt e gyűléseketben emléket, azért csak egyszerűen neveik említésére és egyet. tagok iránt szerzett érdemeik elismerésére szorítkozom. Még egyet. tagok végleges megalakulása előtt elvesztettük volt gr. Kemény Józsefet, a kinek megbecsülhetetlen gyűjteménye könyvtárunk

alapja, még régebben Görö őrnagyot, a kinek hagyományából nagybecsű muzeumi tárgyak jutottak birtokunkba, Pálffy Jánost se hagyhatom említetlenül, a halála órájában muzeumunkról oly lelkesen gondoskodott hazafit, és Szentiványi Ákóst, a kinek kora halálát nemes apja a hazafiság oly gyönyörű példájával tevé emlékeztetéssel; de éppen ez évben sirattuk b. József Sámuel, a nagy hazafit, a kinek nevéhez, ha még tolanék valamit, félek, hogy háborítom a néma kegyelet azon méltó érzését, a melyet említése minden magyar szívében gerjeszt; sirba kísértük Ujfalvi Sándorné Lászlai Juliannát, a nemes keblű hölgyet, a ki oly tetemes áldozattal járult intézetünk alapításához; vettük Vécér Zsuzsanna a lelkes honleány halála híret, a ki látván, hogy tiz évre vállalt kötelezettségének teljesítését a kéllehetlen végzet nem engedi, halála óráján gazdag pótlékok juttatott helyébe; elvesztettük Várad Lászlót bonyadmegei birtokost és Veszprémi Lászlót városunk lelkes polgárát és végre Burian Pált, az agg könyvtárust, a kitűnő szorgalmu gyűjtőt, a páratlan könyvismerőt, a kinek hátrahagyott nagybecsű könyvgyűjteményét ezennel bátor vagyok a tisztelt közgyűlés figyelmébe ajánlani. Legyen áldott emlékek és adja az ég, hogy minél több és derekabb honpolgár és hazafi álljon a tett mezején megüritült helyökre.

Jelentésemet végzem azon alázatos kéréssel, hogy a tisztelt közgyűlés az igazgató választmány és a tisztviselőség benne körvonalozott működésére méltóztatassék kimondani kegyes ítéletét, hogy a netalán gáncson okulva, a nyert helyeslést által buzdulva ernyedetlen szorgalommal és lankadatlan buzgalommal működessenek tovább e tudományos intézet és általa hazánk és nemzetünk művelődésének előmozdítása szent céljára, a mire a Mindenható atya mennyi eladását kéri.

Finály.

Marosszékből nov. 18. — Mint egy hosszú zordon tél után a várva várt tavasz elérkezett első derűjén, az eltávoztva volt madarak visszajöttét — oly jól éssik lelkünknek — politikai éjünk ha szintén még csak reményben álló bajnalan is székegy városunkban üdvözölhetni, e hó 16-dikán a lelkes hazafi b. Bánfi János által környekünknek, bárha még most nem is e hajnal viradtáni teendőkre nézve, de mindenesetre e hon jobblété érdekében tervezett M.-Vásárhelyi székelő fiók gazdasági-egyet. alakítására egybehevitt lelkes fiait. Ezen a „K. Közlöny“ által is kihirdetett üdvös felhívásra környekünk igen szépen felele, mert nemcsak hogy igen szép számmal jelennek meg, de a jelen volt egy-nécsék közt oly jól éssik csaknem mindnyáját láthatni, környekünk minden hazafi áldozatra kész mágnaist, nagyobb és kisebb birtokosait, kik között Marosszéki, Küttőlömege, Torda és Fejérmegyei közelebb eső helységeiben lakó, egy-kori kedves emlékü tisztviselői csaknem egészen képviselve valának. A kezdeményező nemes báró ur, rövid de velős beszéddel nyitá meg a gyűlést. E beszédben igen szépen megmondá minő egybefüggésben áll az ekeszarva a szabadsággal, mintán az ekeszarvának lehető legezelszerűbb használatá idézi elő az anyagi jólétet, e nélkül pedig nem lehet szellemi jólét, e kettő nélkül nem erő, és e nélkül nem szabadság!... Megmutatá, hogy boldogságunk alapját a helyes gazdaszatban tehetjük csakis le, s így minő üdvösök a gazdasági-egyetek. Ezután felhívá a gyűlést a más honunkbeli fiók-egyetek mintájára készített és előterjesztett alapszabályok megvitatására, melyek egyenként felolvasatván, a többség nézete szerint némileg módosítatván, felsőbb megerősítés alá fölterjesztetü határozattak. Ezután bizottmány nevezeték ki, melynek tagjai az egyet. tagok gyűjtésére készített aláírási íveket kezelendők, és ezzel a gyűlés eloszlék.

A gyűlés után barátságos ebéd volt az „Aranykereszt“nél, hol a régi jó magyar szokás szerint poharak ürítették, természetesen mint minden igaz magyar ebédén, a hon s annak méltó fiaitől.

Mennyi tiszta keblű hazafi egybegyűlt, az imádtott honnak jelen állása s sorsának legmagasabb helyről tett nyilatkozat szerinti fordulatajára is önként hozza magával egy-szeri nézetöket a politikai életre is kimondani. Ha a Királyhagón túli testvéreink módja szerint nem idején kivüli ezt a vidékről is megtenni, a mennyiben csekélységem ész-revehette, úgyhiszem igen rövidbe foglalva irhatom meg. Közös édes hazánk egysége, törvényes alkotmány az, mit minden hazafi lelkéből öhaj! Isten a magyarok istene hozza meg, mi boldogítandja e sokat szenvedett hont! r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

Országos muzeum-egyet. gyűlése, második nap, nov. 23-dikén. Elnök gróf Bethlen János. Jegyzőkönyv felolvasása után a kisorsolt négy választmányi tagra szavazás intézettek. Indítványoztatott, hogy a szintén kisorsolt Mike Sándor volt választmányi tag, ki a muzeum részére 500 forintnál több érdekes adományt tett, mint igazgató tag ismertessék el, s ezen felül az egyet. körül tett fényes szolgálatai jegyzőkönyvileg méltányoltassanak. A szabályok szerint meglevén határozva, hogy az adományok megbecsültevé, az adományozók adományaik érdekéhez képesti categoriába irassanak át, az indítvány első része feleslegesnek találtatott, azonban az egyet. körüli érdemeiért Mike Sándornak jegyzőkönyvileg elismerés nyilváníttatik. Titkár ezután felolvassa a jövő évre kiöltésévet. Vitakozás közben felmerült, hogy jó volna az éremtárnoki állomást betölteni, a többség nézete oda ment ki, hogy míg a gróf Eszterházy nemzetiség érem-gyűjteményét az egyet.nek át nem adja, mely főalapja e gyűjteménynek s m. e. 30,000 forintra becsültetik, addig ez állomás be nem töltetik. Indítványoztatott, hogy a t. gróf nemz. keressék fel a gyűjtemény átadására, mire gr. Eszterházy Kálmán kijelenti, hogy az azonnal át fog adni, mihelyt az egyet.nek e célra alkalmas helyisége lesz. Egy könyvtárnoki inok s egy más főbbi inoki állás létesítetett, ez utóbbi a titkárság körüli szolgálatait végezendvén. A muzeum-épület kijavítására hét s félezernyi összeg szükségessége elismertetett, s be-léegyezett a nagy gyűlés, hogy a könyvtár számára a gróf Bethlen házának egész felső emeletét haszonbérbe kivegyék.

Nyomatványokra most 500 forint megállítva, a könyvtárnoki inok fizetésére 500, a másikra 300 forint. Ezután a tegnapi kinevezett bizottmányok jelentése olvastatott. A pénztárt jó rendben találták. A jegyzőkönyvek dícséretesen voltak rendezve. Ez alkalomból ajánlatokat tett ez utóbbi bizottság a választmány teendőire nézve, melynek főcélja az volt, hogy a tudományos értekezletek rendszeresítésének s az egyet. ügyei nagyobb pontossággal adassanak át a nyilvántartásnak. Némi vitakozás után az ajánlatok czélszerűbb pontjainak alkalmazása a választmányra bízott. Ezután a választás eredménye lön felolvasva, a négy megüritült választmányi állásra többséget kaptak Hincz György, Berde Aron, Sáni László és gr. Bethlen János urak. Ezzel a gyűlés eloszlott. Délután 5 órán kezdve tudományos felolvasás tartott a tanácsteremben. Finály Henrik fejté meg a Verespatakon talált római viasz-táblát, s előadása melyben különösen Erdit is utbaigazítja, nagy figyelmet gerjesztett. Utána Várad Ádám ismertette egy feliratot a dévai templomról, állítva, hogy az 1019-ben kelt, s ugy az egyháznak Sz. István korában kellett épülnie. Ez állítás nagy figyelmet gerjesztett, többen vizsgálták a felirat hű másolatát, mialatt felolvasák Kovács István történeti értekezését Cserhalomról s Salamon ottani csatájáról. Ekkor Torma Károly szót kért s azon idomos megjegyzéssel, hogy egykor Kemény József is egy 16-dik századbéli feliratot a papi és arab írásmód akkori fluctuációja miatt a 11-dik századbelinek lenni vélte, míg észrevette csalódsát; megmutatta és alaposan bebizonyította, hogy a Várad által ismertett felirat 1519-ből való.

— A novem. 22-diki muzeum-egyet. lakomán pobarat köszöntöttek gr. Bethlen János gr. Mikó Imre ó nmltgára, ki most fontos elhivatásban hazánkért fáradoz s ki e nyomasztó évtizedben is tenni tudott, s a gazdasági- és muzeum-egyetek új életet adott; ez. várad püspök Fogarasi ur életette a két haza egy nemzetét; b. Kemény István, az egyet. értést; b. Kemény Gábor, a magyar akademiát; Zejk Károly, a szabadságot s jogegyenlőséget, minthogy pedig ezt hazánk népeire nézve csak is az unio következtében érvényes 1848-diki pozsonyi törvények biztosítják, eltette az 1848-iki törvényeket. Hincz György kolozsvári szász lelkész igen szép köszöntést mondott. Eltette a muzeum-egyetet mint világító tornyot, mely egy gyászos és sötét évtizedben felült, hogy Erdély nemzetét maga körül összegyűjtse, mely nagygyűlései és lakomái alatt alkalmat adott, hogy ő is ki-nyilatkoztathassa, miszerint a szász nemzet szorosan csatlakozik a magyarokhoz s a közös hazaért velök együtt nemcsak élni, de halni is kész. Finály H. eltette a szász nemzet jelenlévő tagjait. Nagy Péter, a vallásos türelmet; gróf Bethlen Farkas, a redout-termet, hol most lakománk foly, s hol 12 év előtt egy fontos és visszavonhatlan törvény hoztatott, mely a két hazát örökre egyesíté; szász vendégeink közül legelőbb Wittstock ur irott az érdekek politikaiért, mely minket a közös haza irányában összecsatol; Fusz ur a több nemzetiségért nygan, de egy népet. Simon E. ur irott a magyar clerusért, mely előbb volt hazafi mint papkar. Igen érdekes pohárköszöntést monda Roth Pál dézsi gyógyszerár tulajdonos, mit máskor egész terjedelmében közlünk. A toasztokat gróf Bethlen János zárta be ezen szóval: „Első és utolsó szavunk: éljen Erdély s Magyarhon törvényes egysége.“

Jövő számunkban adjuk egész terjedelmében Hincz és Róth urak pohárköszöntését.

E hó 17-ről kelt császári rendeletnél fogva, 12 millió pénzig kiadása határozottatott, ideiglenes rendszabálynal, mi a közelebbi összes birodalmi tanács ülésében alkotmányos tárgyalás alá fog terjesztetni. (B. H.)

Csatlakozás Magyarországhoz. A „P. N.“ mint sokat jelentő tény megjegyzendőnek tartja, hogy a „Nord“ című hírlap melegen ajánlja a Szerb vajdaságnak, Horvátországnak és Erdélynek, hogy igyekezzenek minél szorosabban csatlakozni Magyarországhoz. Mi ehez még azt adhatjuk, hogy a sz.-pétervári lapok, pár év óta csaknem egyhangulag sürgetik Horvátországnak Magyarországgal való legszorosabb csatlakozását. A szláv el-m nemzetisége — mondják — csak a szabadelvű magyar alkotmány által van biztosítva.

Bécsből nov. 17-kén írják: Az eztist agio 35-re emelkedett már; s mintán az angol bank legújabbán ismét főlemel az escomptot, hogy az érez kiszivárgását akadályozza, e póloát a francia bank is követni kénytelen; miért is előrelátható az érzeknek még további áremelkedése. (B. H.)

A „Szegeki Híradó“ szerint gőzhajóink most már nemzeti lobogó alatt szdelik a Tisza hullámain.

Fiume város községe elhatározta: intézessék üdvözlét b. Vay Miklóshoz, mint Magyarországnak kancellárjához s ajánlássák a város az ő magas kegyébe. — Fiume községe egyértelműleg azt óhajja, hogy közvetlenebbül csatlakozzon Magyarországhoz, ugy mint 1848 előtt volt.

Folyó hó 4-dikén a horvátok kedves dalmokának Bogovics Mirkónak névnapja előestéjén a zágrábiak fátylas-mennettel tisztelektek. Nagyszámú néptömeg kísérté a 120 fahyavivőből álló menetet. A menet élén két tricolor — egy horvátzintű szalagokkal ékített magyar zászló horvát ruhába öltözött s egy magyar színekkel díszített horvát lobogó magyarba öltözött vívó által — magasan hullámozt a léghen. A két zászlóvivőt két más egyén követte az egyik magyar, a másik horvát nemzeti öltözetben s ezek közt egy ur fekete magyar ruhában egy a költőnek szánt magyar és horvátzintű szalagokkal ékített borostyán koszorút vitt. F. C. jogtudós beszédet tartott, mire Bogovics válaszlott. Mindkettő azon óhaját fejezte ki, hogy okulva a félreértésből eredt meghasonlásokon a két testvér-nemzet mielőbb újra egyesüljön.

POLITIKAI HIREK.

Turinban a lapok azon tanácsot adják a kormány, hogy Olaszország szerveztetét egy intézze már most, mintha Róma és Velence már is az új királyságba bele tartoznának. Ezen tanács a „Tr. Ztg.“ szerint fogadatos volt; gr. Cavour elhatározá, az új törvényeket, közigazgatási beosztásokat stb a főlebbi tanács szellemében rendezni. A szárd miniszterelnök mögött két nagy

támasz van, mikre bizton vél támaszkodhatni jövő terveire nézt. Az angol pártfogás sokkal nyitabb és határozottabb, s a francia oltalom, minden alakoskodás dacára, sokkal kétségtelesebb, semhogy arra vonatkozólag tétovában lehetnének. Anglia két legelőbbkelő minisztere ujalag alkalmat szakitottak a tisztes hentes testület ünnepélyén ebbeli érzelmeiknek még tisztább világba helyezésére, midőn egyszersmind megcáfolták azon sokszor hallott fölvetést, hogy a britt kabinetben két ellenkező irány egymással titokban küzd. Palmerston úgy mint Russell most egymás kölcsönös magasztalása mellett Anglia eljárásának fölve gyanánt azt emelik ki: inteni más országokat, hogy az ő példáját kövessék, melyet 170 év előtt adott s mely intés nem áll egyébből, mint hogy ügyekezzenek saját sorsuknak urai lenni, s rendezzék be kormányaitat tetszésük szerint s azon személyekkel, kiket érdekeik előmozdítására legalkalmasabbnak tartanak; mindezt természetesen csak akkor, ha hogy bírják. Im már ha gr. Cavour azt hiszi, hogy az új Olaszország megalakulási művének teljes befejezéséhez is elég erővel bír már, úgy az ellen a két lord szerint Angliának semmi kifogása sem lesz. Csak kockáztatott lépéseket óhajt az angol kormány kikerülni, s ezeket kívánta lord Russell, mint lord Palmerston is megmagyarázta, aug. 31-i jegyzéke által meggátolni. Akkor t. i. az angol miniszter azon véleményben volt, hogy egy vakmerő kora támadás Velence ellen az olasz szabadságra alapított reményeket mind megsemmisíthetné s ezért írá azon korábbi óvaintó jegyzéket; miután tehát azóta egy második, ugyancsak fölbiztató jegyzéket intézett Turinba s azóta is újra meg újra hallat bátorító szavakat, úgy az állítólag tavaszra tervezett kísérletet nem tartja többé oly kockázatosnak.

— Mi a másik támaszt, a francia kormányt illeti, ez még fölvest jatsza az alakosdít. A „N. Z.” szerint a francziák császára Metternich hget, midőn ez a jövő tavaszi háboru valószínűségéről szolt, biztosítá ugyan, hogy ha Piemont Ausztriát meg fogná támadni, úgy ő azt saját sorsára hagyandja, de csak azon fölvetés mellett, hogy az a zürichi szerződés előnyeitől semmi körülmények közt meg ne fosztassék; azonban ugyanakkor írja a „Times” bécsi levelezője, miszerint Metternich hget azon meggyőződését jelenté Bécsbe, hogy Napoleon császár minden esetben be fog avatkozni, ha Ausztria és Szardínia közt a háboru kitörne és az utóbbi az ő segélyére szorulna, és hogy igen kevés különbséget fog tenni, akár Ausztria lesz a támadó fél, akár Szardínia. Levelező ugyan nem bír e tudósítás valódiságaért kezkeskedni; de az Olasz-ugy mint Franciaországból befolyó egyéb tudósítások alig hagynak kétséget az iránt, hogy Franciaország Piemonttal egy kézre játszik, s ezért nem lenne föltűnő, ha hogy az ausztriai követ csakugyan a fönnemlített meggyőződést táplálná. Tény az, hogy a szárd kormány újabb időben nagy arany-szállítmányokat kapott, mikről némelyek azt hiszik, hogy Angliából, mások hogy Párisból érkeztek; tény az, hogy a szárd kormány fegyver- és löszerszállítmányokat kap, még pedig Franciaországból, valamint az is, hogy a Velence területéről titkos comiték működése által átadogatott guerillák pompás új francia fegyverek közt láttatnak el, melyeket a szükséglet szerint egyszerű nyugták mellett Lyonból hoznak. Csoda-e tehát, hogy Piemontban szinte általános azon remény, hogy Franciaország a kifejlendő drámában tényleges szerepet fog játszani, habár csak egyelőre Lombardia megszállásával s a háttérben (Savoyában) egy mindig kész tartalékserg föllállításával?

— Garibaldi, midőn a sziklás Caprera szigeten kikötött, elbámult, hogy ott, hol különben csak mezelen, miveletlen szirtek tűntek ki, most tenyészetet talál és mindenütt új ültetvények nyomait, szépen rendezett fasorokat és csalikokat vesz nagy mennyiségben észre; de még jobban elbámult, midőn háza közelébe jutott, s ott a szerény lak helyett egy pompás mezei lakot s ennek fötteremében egy nagy arcképet — az ő királyi barátja Victor Emanuel arcképét talála, ki az ő kedves tábornokának ezen csekély, de megható meglepetést készíté. Hát ez az én szikla szigetem? így kiáltott föl az exdictator a kedves meglepetés láttára. Nem ily kellemetes meglepetést hagyott az exdictator az ő királyi barátjának Nápolyban hátra, bárha ő ennek legtávolabból sem okozója. Már eltávoztakor egy nyilatkozvány terjesztetett el a lazzaroni közt a tábornok mellett, kik közt most igen sok a bálványozója, s ennek, valamint a várcs leromboltatása iránt Garibaldi által föltételeken adott ígért megmésításának követelménye lön, hogy a nép a kir. palota előtt összeesortortosodott s Garibaldi visszahívatását és a várcs leromboltatását követelte. Ezen kiabálásokkal vegyest hallatszottak a „le Farinivel” kiáltások is; de éppen ezen Farini, az ország jelen helytartója, oly férfiu, ki a szabadságra építő nép részéről sem érti a tréfát, s ő sorkatonaságot küldött ki s szétkergette a néptömeget, minek folytán a város egyik kapujánál több halálozás, sebesülés és befogatástörtént. Hát ez az én kedves nápolyi népem? kiáltott föl ekkor valószínűleg Victor Emanuel király! — Az esemény mindamelltt nem látszik nagyobb

jelentősséggel birni; de mindamelltt is bizonyítványnul szolgál arra nézve, hogy azon „nép fia”, ki most önszerzetle polczáról csendes magányába távozott, még mindig oly tényező, kit Olaszország királya jövőre sem hagyhatand ki számításából.

Egyébiránt Victor Emanuele nem csak ezen kellemetlenség vári. Majdnem minden nap érkeznek jelentések egyes fölkelésekről, miket fegyverhatalommal kell elnyomni. Ezt természetesen csak tetézheti azon körülmény, hogy Ferencz király Gaeta védelmét a végsőig kívánja vinai. Az „Opinione” előkészi a közönséget arra, hogy mit jelent ezen elhatározás. Egy hosszú és makacs ostromot helyez kilátásba, mely nagy idő- s véráldozatokba kerülend. Itt két kérdés merül föl. Egyik, hogy mily politikai gondolat vezetheti Ferencz királyt ezen makacs ellentállásnál? Erre némelyek azzal hisznek felelhetni, hogy Gaetában csakugy bírnak arról tudomással mint másutt, miszerint jövő tavaszra Velence megtámadása tervezve van, s így ha a király addig ezen pontot egy, mint az egyházi államokba menekült seregét (bár most lefegyverezve) megtarthatja, úgy még nincs számára minden elveszve. E fölvetés mindenestre valószínűséggel bír. A másik kérdés az, hogy mi indíthatja a francia kormányt arra, miszerint a nápolyi királyt ezen szívós ellentállásra nem csak fölbátorítja, hanem azt neki lehetséges is teszi? Erre ismét csak fölvetéssel felelhetni. Berlinbe biztos tudósítások érkeztek, hogy Franciaország, egész csendben ugyan s minden föltűnő gondos kikerülése mellett, szakadatlannul s a legbugyóbban fegyverkezik. Nem csak hogy a hadseregben a 4-dik zászlóaljakat megalakítják, hanem a szolgálati idő megrövidítése által meg egy 150 ezer emberből álló tartalékot is alakítanak. Ugyanakkor pedig Olaszország is a legbugyóbban megkezdí s kétségtelenül folytatandja szervezését, úgyhogy ha a tavasz ránk köszöntend, a két hatalom teljesen fölkeszülten álland. Hogy azonban e kettős készülék munkája alatt Európa figyelme másutt legyen legalább némileg elfoglalva, másnak hiányában igen alkalomszerű lehet Gaeta ostroma. Ez ugyan csak fölvetés, de legalább némileg magyaráz, mond a „B. H.”

— A félhivatalos „Patrie” e hó 17-ről jelenti, hogy Garibaldi nem csak a hadseregi tábornok czimet, hanem a déolaszországi sereg parancsnokságát is elfogadta — azon feltétel alatt, hogy febr. végén Velence ellen a támadás megkezdődik s ennek vezetésével ő lesz megbízva. Ha e föltételek el nem fogadtatnak, Garibaldi az egész dolgot a parlament elé vitte volna.

— A „Vaterland”-ban olvassuk: „A homály, mely a francia-szárd politikai machinatókat legalább egy részéből eddig takarta, most már lassan lassan oszolni kezd, s Európá megmókára megmerekült tekintettel fog egy új bevégzett dologgal — t. i. a francia-szárd kormány a forradalommal teljes testvériségével — szemközt állani. Ugyanis meg van állapítva, elhatározva, hogy néhány hét vagy nap múlva — Garibaldi, Mazzini (?) Kossuth, Klapka és Teleki — Genuában egy közös tanácskozásra fognak összegyűlni, melyben a francia s a piemonti kormányok ügynökeik által résztvenni szándékoznak. Ez alkalommal egy kombinált terv megállapítani s annak kivitele legott megkezdetni.

— Klapka tbk Nápolyba érkezett, hol a magyar legio feletti főparancsnokságot fogja átvenni. E legiót 5000 emberig akarják szaporítani.

— Palermo-i tudósítások szerint ismét lépések tétettek a messinai fellegvár kormányzójánál a végett, hogy lenne szives csapataival elvonulni. A kormányzó azonban nem enged semmi felhívásnak. Fergola tábornok — így hívják — azt izente, hogy az erődöt csak akkor adandja át, midőn arra II. Ferencztől parancsot kap; ha megtámadják, védendi magát az utolsó emberig.

— A „Nomade” jelenti: Éppen most értesülünk arról, hogy egy 10,000 főnyi hadtest Salzano tbk alatt, Gaetába akart visszavonulni. Erre azonban a várkormányzó nem adott engedélyt, mivel e sereg számára Gaetában nem volna elegendő élelmiszer. E válság után Salzano tbk két békekövetet küldött a szárd táborba, a kapitulatio megkísérlése végett. Hanem a feltételek iránt nem látszanak meg egyezhetni; legalább a jelen percig nincsenek további hírek ama nápolyi hadtest sorsa fölől. — Fanti tábornok alkudozik Goyon tbkkal a pápai területre átlépett nápolyi katonák átadása végeit. Számuk 19,000-rre megy 36 ágyúval s 5000 lóval. Az embereket Nápolyba fognak küldeni; mi az anyagszereket s a lovakat nézi, a francziák pontos leltárt készítettek s egyelőre mindent saját őrizetük alá vettek, majd később a szárd kormánynak átadandók. Cialdini tbk azon megbízást kapta, hogy a déli hadsereg szervezését vezesse. A Garibaldi kinevezte haditisztek nagyobb része megfogná rangját tartani.

— Milano, nov. 20. A mai „Perseveranza” jelenti, hogy Nápolyban nov. 14-kén II. Ferencz részére ismét demonstratio történt. A szegényebb városrészek lakóiból sokan éljen kiáltásokkal vonulva végig az utcákon, s a leszakgatott piemonti zászlók helyére borbóniakat föltűzve, midőn a pályaudvarhoz értek, a nem-

zetőrség által körülvéttetek, nagyrészt megköötöztettek, s börtönbe vitettek.

— Milano, nov. 19. Ma a „Perseveranza” Turinból 18-ról jelenti: Itt azon hír szárnyal, hogy II. Ferencz király Rómába a pápához szándékozik menni, mihelyt Gaetában a huzamos ellentállás lehetetlenné lesz. Az általa Civita-Vechiába küldött csapatoknak Rómában az ő s a pápa rendelkezésére kellend állaniok. Victor Emanuel legközelebb Sziciliába fog utazni. Már tetemes haderő küldetett oda.

— Velencében egy kiáltvány jelent meg, mely a nápolyiakhoz van intézve, s így végződik: „Mí várunk; mert tudjuk, hogy a mely napon Olaszország fel-támad, Velence is vele egyesülni fog. Mondjátok meg nevünkben Italia királyának, Garibaldinak, a hadseregeknek, az önkényteseknek s valamennyi szabad olasznak — hogy Velence gondolatja s szive náluk van, hogy az ő győzelmeik, örömeik s ünnepéyeik a mieink is: mert mi tudjuk, hogy szerencsétlenségeinket s fájdalmainkat egész Olaszország érzi! Fogadjátok testvéri üdvözlésünket!”

— Turin, nov. 16. A király egy napiparancsban kijelenti, hogy a Garibaldi hadserege a hazaért érdemeket szerzett. — Egy Farinihoz intézett levél által a király 200,000 frankot engedményezett a népvélelésre Nápolyba. Farini a pártvezérek s a lazzaroni ellen erőiesen lép föl. Victor Emanuel San Elmo erődöt kijavíttatja s felfegyverzi. — A nemzetőrséget a sorkatonaság váltotta föl. A nápolyi miniszterium, sem a hadügyi, sem a tengerészeti, sem a külügyi dolgokat nem kezeli; ezek a turini központi hatalom számára vannak fenntartva,

— Párisból 14-én írják: Mindamelltt is, hogy a politikai világzaj csillapodni látszik a mindenfelől ismételt békebiztosítások folytán: a háttér nem nagyon biztat, mert mindenfelé készülődés tűnik fel a jövő tavasszal kitörő zivatarra. A legujabb kísérlet harci szövetségeket keresni, Piemonttól indult ki. Jelentik t. i. a piemonti kormány biztos emberét küldötte Bukarestbe, az egyesült fejedelemségek kormányával egyetértendő azon utra nézve, melyet netáni események alkalmával kövessenek.

— Azon módok egyike, melyet a francia kormány az európai béke fenntartása végett a többi nagyhatalmak közrehatásának fölhívása mellett maga szándékoznék indítványba tenni, Velence eladása lenne. Hogy azonban ezen indítványa sikerében maga is mennyire bízik, tanúsítja azon másik tudósítás, mely szerint az utolsó francia miniszteri tanácsban egy január hóban 400 milliónyi kölcsön kötése határozottat el, valamint azon nyilatkozat, hogy Franciaország a maga seregeit a Rajnához indítandja, ha Ausztriát az Olaszországgal háboruban valamelyik német hatalom közvetve vagy közvetlenül támogatni fogná.

— A Majna mellől nov. 14-dikén írják a „Prag. Ztg.”-nak: III. Napoleon a pápához intézett minapi levelében legmélyebb fájdalmát fejezte ki újból, Piemont megtámadó eljárása felett, s ismét a legünnepélyesebben fogadja, hogy legfőbb gondja leend, IX. Pius személyes biztossága felett Rómában, „vagy bárhol másutt” örködni. Hanem egyszersmind azt is kijelenti a császár, hogy az ő saját származása nem engedi neki, oly események ellen kikelni, melyek az általános szavazás fényes eredményei. — Erre méltán jegyzi meg a levelező, hogy illetén nyilatkozat után minden további alkudozás czéltalannak tűnik fel. A „Perseveranza” már is állítja: a diplomatiái szakitás Róma s Páris közt főpontját érte, minek következtében több a pápára nézve kedvező utalványok a foglaló sereget illetőleg gyökeres változás alá esnének.

— Az „Ind. b.” varsói levelezője azon ellenszenvet rajzolván, melylyel az orosz nép és sereg Ausztria ellen el van telve, azt írja, hogy 48-hoz hasonló invasio esetre — mire Európa jelen helyzetében számítani sem lehet — az orosz tisztek tömegestől beadnák lemondásukat. Az okt. 20-diki engedményeket azon értelemben fogja fel, a mint azokról a „Times” nyilatkozott: hogy azok csak: „további engedmények előbeszéde.”

Ujabbak. — Bécsből jelenti a „Fortschritt”: „Császár Ő Felsége f. hó 21-kén érkezik meg Stuttgartból. 22-kén Ő Felsége elnöklele alatt miniszteri értekezlet fog tartatni. Mint az említett lap értesül, ez értekezleten b. Vay a magyar főispánok részére már kidolgozott utasítást fogja legmagasb jóváhagyás alá terjeszteni és több főispánra vonatkozólag kinevezéseket javasolni. Ha ez ügyek itt rendezvők, a magyar főkan-csellár Pestre jő, hogy itt az ország előkellő férfaiival az ügyek további menetéről értekezzenek. B. Vay, ha késleltető körülmények közbe nem jönnek, szombatn vagy vasárnap várható Pestre. — Pár nap óta itt mulat Erdélyből gr. Mikó is. Itteni magyar körökben tudni akarják, hogy az értekezések a tisztelt gróf ural kívánt eredményre vezettek.

Róma, nov. 21. A nápolyi özvegy királyné a kir. hűnökké és gyermekekkel ide érkezett. A fiatal királyné Gaetában maradt. Terracinát francziák fogják megszállni.

Turin, nov. 22. A szárd király hétfőn indul Palermóba.

A nov. 20-ki „Opinione” állítja, hogy Garibaldi a két Szicília feletti főkörmányságot kívánta egy évre, mivel ezt neki megtagadták, vonult Caprerába vissza. — Nápolyból jelentik, hogy Aquila tartományban a reactio terjed s néhány városban ostromállapotot kellett életbeléptetni. — Goyon felszólította a piemontiakat, hogy Terracinát hagyják el.

A nov. 20-ki „Perseveranza” szerint naponként sok önkényes adja magát II. Ferenc király rendelkezése alá, s ez utóbbi megrendelte, hogy a Palermónál legnagyobb részt megsemmisített 11 ezred ez önkényesekből alakíttassék ujja. — Egy merész hír szárnyal, hogy Garibaldi közelebből Párisba megy, s a „Hotel Maurice”-ban két hétre van szállás fogadva számára.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Gabonaár Kolozsvárt, nov. 22-én, 1860.

Bécsi mérőre: Tisztabúza 4 ft 46 kr. Elegybúza 3 ft 10 kr. Rozs 2 ft 40 kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt. Törökbuza 2 frt. — kr. Pityóka 1 ft 26 kr. — Marhabús fontja 14 kr. o. é.

BÉCSI BÖRZE november 20-kán.

Állam-adósság.	penzben	áruban		penzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	77.10	77.20	Ausztr. államvaspálya	276.— 276.50
5%-os metalliques	100 frt.	66.15	66.25	Nyugati vasut	181.75 182.—
Földterhermentesítések.				Pardubitz vasut	113.— 113.25
5%-os magyarországi	100 frt.	68.75	69.25	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os bányai, horvát és szláv	100 frt.	66.75	67.25	Déli vaspálya 60% (ex div.)	159.— 160.—
5%-os erdélyi	100 frt.	66.—	66.50	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	149.25 149.75
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	100.— 105.—
Trieszti db.	100 ft pp.	110.—	111.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	93.50	94.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 65.—
Budai városközség db	40 ft a. é.	35.75	36.—	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	86.50	87.—	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	37.25	37.50	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3%	115.90 116.—
Pálffy	40 ft pp.	36.—	36.25	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %	116.— 116.10
Clary	40 ft pp.	36.25	36.75	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 %	101.90 102.—
St. Genois	40 ft pp.	36.25	36.75	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %	135.15 135.25
Windschgrätz	20 ft pp.	23.25	23.75	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 %	53.70 53.80
Waldstein	20 ft pp.	25.50	26.—	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %	
Kogelich	10 ft pp.	13.50	14.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. éri.) 3 1/2 %	
Részvények.				Pénzmekek.	
Nemzeti bank ex div.)	753.—	755.—	755.—	Korona	18.60
Hitelintézet 200 frt	172.20	172.40	172.40	Császári arany	6.42
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt	554.—	555.—	555.—	Recezs arany	6.42
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.	399.—	401.—	401.—	Napoleon's or	10.81
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.	145.—	169.—	169.—	Orosz imperiale	11.15
Budapesti lánczhíd 500 ft pp.	380.—	390.—	390.—	Ezüst	135.50
Éjszaki vasut	192.20	192.30	192.30	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	35.50

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1153)
12488. 1860.

Árverési hirdetés.

Ezennel közhírré tételik, hogy e folyó év december 17-én reggeli 9 órakor az alul jelölt cs. kir. kerületi pénzügyigazgatásnál a Kolos-Monostori római kath. alapítványi uradalomhoz tartozó Kájjántói, Kolos Monostori, Bogártelki, és Jegenyei jószágok, minden hozzá tartozó lak- és gazdasági épületekkel, s a jelen törvények szerint fenntartott földesuri joggal (Regale beneficium) az erdők kirekesztésével, hat egymásután következő évre egymint: az 1861-ik év mártius 1. ső napjától kezdve az 1867-ik év február hó utolsó napjáig nyilvános árverés útján haszonbérbe fognak adatni.

Ezen jószágok egyes alkotórészei felől bővebb fölvilágosítást szerezhetni úgy az illető helyhatóságoknál, mintszintén a Kolos-Monostori gazdasági hivatalnál meglevő birtoklevelekből.

A fölkiáltási ár a jelen egy évi haszonbéri összevegben, ugymint:

- a.) A Kájjántói birtokért 3570 frt — krban o. é.
b.) A Kolos-Monostori birtokért 1943 frt 56 „
c.) A Bogártelki 1522 frt 50 „
d.) A Jegenyei 525 frt 21 „

állapított meg.

Haszonbérleti vágyók kötelesek az árverés kezdete előtt a fölkiáltási ár 10 százötölját bánatpénz (Vadium) készpénzben vagy állami kötelezvényekben az utolsó bécsi börzei érték szerint számítva befizetni, mely a legtöbbet ígérőnek csak is a meghatározott biztosíték (Cautio) szolgáltatása és annak elfogadása után, a többi árverezőnek pedig az árverés végeztével fog visszaadani.

Az árverésben csak oly egyének részesülhetnek, kiknek jó hírnevök, erkölcsi magaviselekük, és vagyoni állásuk az árverező bizottmány előtt ösmeretes, vagy pedig ezen tulajdonságukat az illető hivatalok hiteles bizonyítványai által kimutatják.

Az árveréstől mer be ki leendnek zárva, a gyámnoki engedély nélkül kiskornak, valamint a bünyenítő kereset alatt állott, elítelt, vagy bizonyosság hiánya miatt feloldozott egyének, mint szintén az álladalmi javak eddigi oly haszonbérleti, kik szerződvényeiket megszegték.

Az árverés kezdetéig 36 krajczáros bélyeggel szabályszerűleg ellátott az ajánlkozó keresztes vezetőnek nevével sajátkezűleg aláírt az alul megnevezett kerületi cs. kir. pénzügyigazgatóság-hoz címzett bepecsételt írásbeli íg retek (Offer) is elfogadtatnak, ha azok a fenebb meghatározott bánatpénzzel, vagy pedig annak valamely álladalmi pénztárnál befizetéséről szó ó nyntával ellátva leendnek, az azokban följánlott haszonbérlet-összeg számmal és betűvel kifejezve leend s azon nyilatkozatot tartalmazandják, hogy az ajánlkozó nagykorú s az árveréshez a főne biek szerént följogosított oly egyén, ki a haszonbérletű jószág alkatrezést ösmeri smagát az árverési föltételeknek, melyek előtte smeretése- minden kifogás nélkül aláveti.

A társulati írásbeli ajánlatoknak az érintettek kívüli még magában kell foglalni azon nyilatkozatot, hogy ajánlkozók közösen t. i. egy mindenikért, és mindenik egyért kötelezik magukat a haszonbérleti és szerződvényi föltételek teljesítésére, valamint azon egyén nevét is, kinek a haszonbérleti tárgy átadandó.

Azon esetben, ha a szóvali és írásbeli legmagasabb ajánlatok egyenlők lennének, az árverésnél tett utolsó szóbeli legtöbb ígélet előnyvel bírand egyenlő írásbeli ajánlatoknál az elsőseget sorshuzás határozandja meg; hiányos írásbeli ajánlatokra pedig nem leend semmi tekintet.

Egyszersmind figyelmeztetik minden haszonbérletű vágyó az illető jószág jelen állapotáról az árverés előtt magának annyival inkább tökéletes tudomást szerezni, mivel későbbre semmi nemű kifogásnak hely nem adandó.

A haszonbérleti és árverési föltételek az árverés kezdete előtt föl fognak olvastatni s addig is az alább jelölt cs. kir. kerületi pénzügyigazgatóság levélküldő osztályzatánál megtekinthetők.

A Kolozsvári cs. kir. kerületi pénzügyigazgatóságtól November 8-kán 1860.

NEM HIVATALOS.

(1159)
GROSS KÁROLY
fogművész

és orosz cs. k. udvari fogorvos Murphi J. urnak volt segédje,

lakik

a Knausz-háznál, nagy-piacz 260 sz. a.

Otthon található

naponként délután 2—5 óráig.

(1161)

A kolozsvári zene-Conservatorium nyilvános iskolájánál egy hegedű- és gordonkai tanítói hely 315 forint osztr. becsb. évi fizetéssel jött üresedésbe. Az ezen állomást elnyerni kívá-

znóknak bővebb felvilágosítást ad bérmentes levelekre a fenn nevezett intézet igazgatója, a n. tska György ur Kolozsvárt.

(1162)

Eladó birtok.

Alvincz mezővárosában a 92 sz. alatti telek a rajta fekvő minden épületekkel, úgy minden külökökkel együtt szabad kézből eladó.

A telek, mely egyfelől a város piacára, másfelől pedig az országúthoz, alkalmas és elegendő helyiséget nyújt egy nagyobb szerű szesgyár meg egy vendégfogadó felépítésére, mely czélokra annál alkalmasb, miután az a malom pataka hosszában fekszik és jó kúttal is bír.

Elegendő biztosíték és illő kamat mellett, vevő a jószág árát több éven át megtarthatja.

Bőv. felvilágosítást e tárgyban nyújt Fülöp Elek országos ügyvéd Fogarasban.

(1160)

Árverési hirdetés.

A kolozsvári cukorgyár-épületek és tartozmányai, a társulat idei november 1-sőjén tartott közgyűlése közegyetértésű megállapodása következtében — **folyó november hónap 20-kán**

a kolozsvári tanácsház községi termében nyilvános árlejtés útján a többet ígérőnek készpénzért el fognak adatni.

A feltételeket megláthatni dr. Szombathelyi ideiglenes gazda urnál.

A társulat ügyintéző bizottsága.

(1164)

25/11 1860.

(1—1)

Legujabb cs. k. szabad. készítményei a diszgyógyyszerészetnek a pipereasztal számára.

NÖVÉNYI SZÁL-HAJKENŐCS.

Ezen, a vegyészeti kir. tanárának Berlinben Dr. LINDES-nek felhatalmazása mellett a legcélszerűbb mű-vegyani eljárás szerint nagy gondallal tisztán növényi vegyreszekből összeállított szál-hajkenőcs igen jótékonyan hat a haj növesére, miután azt hajlékony-ságában fenntartja s nem hagyja kiszáradni; emellett a haj közép természetesen fényt s nagyobb ruganyosságot kölcsönöz. mig másfelől egyszersmind a hajválasztékknak a mega alakjában fenntartására is különösen alkalmas.

A cs. k. szabad. növényi szál-hajkenőcs csak eredeti darabokban árultatik melyeknek leletti jegyei zöld és arany bronzban vannak elkészítve.

Ára egy eredeti darabnak 500 kr. o. é.

A fentebbi szépségzeti szerek beltartalma fölsőlegessé tesz minden további magasztalást; — egy kis kísérlet elegendő arra nézve, hogy ezen közhasznu szereknek czélszerűsége- és jelességéről mindenki meggyőződhesék. — Valódi minőségtől kapható egyedül csak:

Kolozsvárt: Wolff J. és Khudv J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczén: Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Dévén: Buchler A. Enyeden: Bisztritsányi A. Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátszegen: Matéfi Béla gyógyszer; Károly-Fejérvárt: Rusz János; Köhalmomban: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvárt: Misselbacher J. B.; Szamos-Ujvárt: Placcintár és fia gyógyszer.; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zöhner J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepst-Szentgyörgyön: Vitélyos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer; Szeredán: Gózy A.; Tasnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. urnakál.

BALZSAMOS

OLAJ-SZAPPAN.

Ezen, a legujabb vegyészeti tapasztalatok szerint készített balzsamos olaj szappan nem csak tisztító, hanem egyszersmind a puhaságot és frissességet is előmozdító tulajdonságai által megfellel mindazon kellekeknek melyek egy tökéletesen jó toillette- és egészségi szappanul megkívánatnak, s ezért mint gyenge s egyuttal hathatós napi mosdó-szer még a leggyengédebb és legérzékenyebb nők és gyermekek bőrére nézve is bizton ajánlható.

A cs. kir. szabad. balzsamos olaj szappan csak feketé betűkkel nyomtatott fehér pakétokban árultatik, melynek előrszén e szavakat: „Gesetzlich deponirt” tartalmazó vörös nyomású bélyeg van.

Ára egy eredeti pakétáskának 3. kr. o. é.

(1157)

SZENKOVITS MÁRTON divatárú- és porcellán-raktárába

bel- és külföld nevezetes gyáraiból a legujabb női és úri czikkek érkeztek, egyáltalában meglepő szépségű és mindenféle alkalomra szükségelt tárgyak dús választékkal. Különösen felemlitendők: a felszerelt úti tarisnyák, női táskák varró eszközökkel ellátva, dolgozó szekrények és író sekretairek, angol kézi bördők, a legujabb divatu női ékszer, és igen remek mivű ékszeres ládikók, finom metszett üvegnekűk, izletes porcellán kávés-, theás- és asztali terítőek, nagy mennyiségű gyermekjátékok, és még ezerféle

névnapi, karácsoni és ujévi ajándékok,

mind valódi finomak és igen jutányos árúak,

Kolozsvárt, nagypiacz, b. Józsiha-ház.